

BERG 21

pondělí 13. prosince 2021

19:30

Anežský klášter

MÍSTA

Jonáš Starý – For Tōru Takemitsu [světová premiéra]

Tristan Murail – L'Esprit des dunes [česká premiéra]

Steve Reich – City Life

1. Check it out [mrkněte se na to]
2. Pile driver / alarms [buchar/alarmy]
3. It's been a honeymoon – can't take no mo [byly to líbánky – víc už ne]
4. Heartbeats / boats and buoys [tep srdce / lodě a bójky]
5. Heavy smoke [hustý kouř]

Peter Vrábel – dirigent

Orchestr BERG

Jana Kubánková, Anna Romanovská Fliegerová – housle, Kateřina Lískovcová – viola, Balázs Adorján – violoncello, Vojtěch Masnica – kontrabas, Anna Stavělová, Zuzana Leimer – flétna, Marta Bílá, Kamila Mořková – hoboj, Anna Dolečková, Jiří Javůrek – klarinet, Barbora Šimůnková – horna, Štěpán Janoušek – trombón, Martin Opršál, Oleg Sokolov, Radek Doležal – bicí nástroje, Jana Vychodilová, Stanislav Gallin – klavír, Martin Levický, Monika Knoblochová – sampler, Jiří Lukeš – elektronika

Eliška Bejčková – zvukový design, Jan Komárek – light design

Koncert se koná ve spolupráci s Národní galerií v Praze.

Jonáš Starý [*1995] studuje šestým rokem kompozici u Ondřeje Štochla na Konzervatoři Jana Deyla v Praze. Pravidelně navštěvuje kroměřížské kompoziční kurzy Postfest pod vedením Ondřeje Štochla, Petera Grahama, Pavla Zemka Nováka a Alberta Breiera. Se svou první konzervatorní skladbou získal čestné uznání v soutěži Generace, jeho kompozici interpretoval soubor Konvergence. K hudbě inklinoval od malička, původně poslouchal především metal a rock a do vážné hudby se jako posluchač zamiloval až ke konci základní školy. Ve své tvorbě se zaměřuje především na detail, je mu blízký hudební svět exprese, experimentu a spontaneity. Pro Orchestr BERG a jeho sérii koncertů Hudba k siréně vytvořil v roce 2020 skladbu Euterpé.

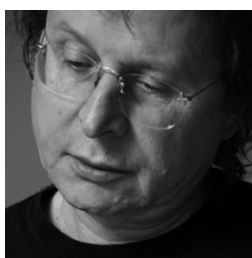
For Tōru Takemitsu

Tōru Takemitsu, kterému je skladba věnována, byl vynikající japonský skladatel a jeden z prvních asijských skladatelů vážné hudby, který se prosadil ve světě. Ve svých raných dílech hodně experimentoval, stále častěji se však nechal inspirovat přírodou, vjemy přicházejícími do ztišené mysli při meditacích v japonských zahradách, při procházkách lesy nebo sezení u vody. Říkal, že mu příroda dodává energii. Jeho rukou psané partitury jsou plné kreseb stromů, potoků, ptáků proletujících notami... Když jsem se začal intenzivněji zabývat životem

Tōra Takemitsu, brzy jsem pochopil, jak velký pro něj měla příroda význam. Sám jsem díky tomu pocítil silnou potřebu mnohem většího kontaktu s přírodou, kterou jsem předtím vytrhl z každodennosti městského života, touhu po zpomalení a zklidnění.

Při pohledu na japonskou zahradu si všimneme mnoha detailů, nejrůznějších druhů kamenů, bonsajů, potůčků, odlesků v jezírkách, stromů nebo mechů, a každý detail je jiný. Cítíme pulzaci větru, jemné přechody barev a stínů. Stejně tak detailní a pestrá je hudba Tōra Takemitsu, plná dynamických vln, proměnlivých barev zvuku, nečekaných gest, přesto stále plynulá a svým způsobem klidná, neprovokující. A krásná. Právě onen cit pro detail, pro okamžik v hudbě, je to, co mě na hudbě Tōra Takemitsu fascinuje nejvíc. Při prvním poslechu jeho skladby *Entre-temps* na mě silně zapůsobil první akord. Svým charakterem a svou barvou je ve skladbě ojedinělý a ihned jsem dostal touhu v něm pobýt déle. Stal se tak inspirací pro mou skladbu, na jejímž začátku zazní v mírně pozměněné podobě.

Jonáš Starý

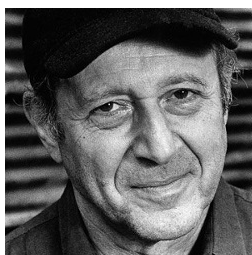

Francouzský skladatel **Tristan Murail** (*1947) vystudoval vedle hudby – u Oliviera Messiaena na Pařížské konzervatoři – arabistiku, ekonomii a politologii. Na začátku 70. let založil společně s Gérardem Griseyem a Michaëlem Lévinasem ansámbl *Itinéraire*, s nímž jsou spjaty počátky spektrálního. Stručně řečeno, materiál spektrální kompozice je z větší části odvozen z frekvencí (tónů) alikvotního spektra a jejich specifických projevů. Živnou půdu poskytl tomuto estetickému hnutí rozvoj aplikované elektroniky. V 80. letech vyvinul Tristan Murail vlastní kompoziční metodu s využitím počítače. Jako skladatel, badatel a lektor spolupracoval s pařížským institutem IRCAM (Institut de Recherche et Coordination Acoustique/Musique), který se zaměřuje se na výzkum zvuku a podporu vzniku elektroakustických kompozic, a Murail se tam podílel na vývoji kompozičního softwaru *Patchwork*. V letech 1997–2010 učil kompozici na Columbia University v New Yorku. Po návratu do Evropy pořádal mistrovské kurzy a semináře po celém světě, mj. v salcburském Mozarteu, v současné době je hostujícím profesorem na Konzervatoři v Šanghaji.

www.tristanmurail.com

Pouštní krajina Tristana Muraile vždy přitahovala, jako turistu i jako skladatele, příkladem může být skladba pro symfonický orchestr s názvem *Sables / Písky* [1974/1975], jedna z prvních v Murailově charakteristickém stylu. Dnes uváděná kompozice **L'Esprit des dunes** je o dvacet let mladší a vznikla na objednávku a ve spolupráci s pařížským institutem IRCAM. Murail tu, ve své hudbě vůbec poprvé, využil jako základní stavební materiál elektroakustické stopy hudbu jiných kultur, konkrétně mongolský alikvotní hrdelní zpěv, zpěv tibetských mnichů, hluboký zvuk chrámových trubek *dung čen* nebo hru na *brumli*. Tento základní materiál ovšem za pomoci zvukové analýzy přetváří k nepoznání. Murail zmiňuje jako inspiraci i slavný „zpěv pouště“, který je výsledkem pohybu masy pískových zrn a který připomíná lidský zpěv. Skladba nese věnování Salvadoru Dalí a skladateli Giacintu Scelsi. Aby nevznikla mýlka – Salvador Dalí má sice řadu obrazů s pouštními krajinami, ale Murail zde naráží na Dalího podivný film *Impressions de la Haute Mongolie* (Dojmy z náhorního Mongolska). V něm jsou zachyceny zdánlivé pouštní krajiny, ale ve skutečnosti jde o mimořádně velkou zvětšeninu zoxidovaného kovového povrchu psacího pera. Tento proces je svým způsobem podobný tomu, jak Murail pracoval na elektroakustické zvukové stopě.

Premiéru díla uvedl 28. května 1994 v Paříži Ensemble intercontemporain pod vedením Pascala Rophé.

Ve spojení se jménem amerického skladatele **Steva Reicha** (*1936) se nešetří superlativy typu „největší žijící skladatel“. Tento americký minimalista, současník obdobně zaměřeného Phila Glasse [společně se krátce živil jako stěhováci] nebo Terry Rileyho [Reich navrhl interpretační řešení pro Rileyho ikonickou skladbu *In C*], nejprve vystudoval filosofii. Teprve pak se začal věnovat hudbě, mezi jeho pedagogy patřili i Darius Milhaud nebo Luciano Berio. Reichův hudební jazyk je přímočarý a poměrně snadno rozeznatelný, je mu vlastní pregnantní a vytrvalý puls kombinovaný se specifickou hudební barevností, s oblibou

pracuje s nahrávkami lidské řeči. Repetitivností dosahuje až stavů meditace, a to jak u hudebníků, tak u publika. Nejvýznamnější Reichova díla jsou snadno dostupná i na youtube. Patří mezi ně It's gonna rain [zvuková koláž vytvořená zasmyčkováním autentické nahrávky pouličního skladatele, 1965], konceptuální Piano Phase [1967], Pendulum Music [využívá „vazbení“ mikrofonů a reproduktorů, 1968], Clapping Music [jediným hudebním nástrojem je tleskání, 1972], celovečerní Music for 18 Musicians [1974–1976], Tehillim [na texty biblických žalmů, 1981], Electric Counterpoint [kombinace mnohovrstevné nahrávky s živým interpretem pro kytaristu Pata Methenyho, 1987], Different Trains [smyčcový kvartet s nahrávkami vzpomínek se vyrovnává s holokaustem, 1988], dokumentární videoopery Jeskyně [The Cave, 1993], Three Tales [1998–2002] nebo dnes uváděná kompozice City Life. Steve Reich se narodil v New Yorku, kde i dnes žije a tvoří. Dosud poslední dílo Traveler's Prayer pro ansámbl a zpěváky vzniklo v době covidové uzávěry na společnou objednávku sedmi institucí z celého světa a mělo premiéru 16. října letošního roku v Amsterdamu.

www.stevereich.com

City Life – Život města [1995]

Myšlenka, že jakýkoli zvuk se dá zakomponovat do hudebního díla, visí ve vzduchu téměř celé dvacáté století. Od chvíle, kdy Gershwin použil zvuk klaksonu ve skladbě Američan v Paříži, přes sirény u Edgara Varèse, Antheilův letecký motor, Cageovo rádio, až po rokenrol, využívající všech výše uvedených prvků a nejméně od sedmdesátých let i mnoha dalších, a konečně i rap, chuť dostat do hudby zvuky každodenního života neustále rostla. Sampler již dnes může tuto poptávku plně uspokojit. Ve skladbě City Life jsou kromě nahrávek hlasů slyšet také klaksony, práskání dveří, brzdy, lodní sirény, zvukové bóje a sirény požárních a policejních vozů.

Oproti mým dřívějším skladbám Different Trains [1988] a The Cave [1993] se předtočené zvuky hrají živě na dva samplery. Hráči si tak mohou, jak bývá na koncertech zvykem, tempo mírně přizpůsobit. Zároveň tím rozvádím myšlenku preparovaného klavíru, jelikož do sampleru jsou uloženy zvuky, které jsem většinou osobně nahrál v New Yorku. Jednotlivé nehudební zvuky přitom nacházejí protipól v určitých hudebních nástrojích – klaksony v dřevcích, dveře ve velkém bubnu, brzdy v činelech, lodní sirény v klarinetech a lidské hlasy v některých dalších melodických nástrojích.

V první větě uslyšíte pouličního prodavače z Manhattanu říkat: „Check it out“. Zdrojem samplů pro třetí větu „It's been a honey-moon – Can't take no mo'" byla nahrávka pořizená na převážně afroamerickém politickém shromáždění poblíž městské radnice. Tato část může posluchačům připomenout mé dřívější skladby s použitím pásek It's Gonna Rain [1965] a Come Out [1966]. Většina hlasových samplů z páté věty pochází ze zásahu Newyorského požárního sboru z 26. února 1993, kdy explodovala nálož ve Světovém obchodním středisku. Nahrávku mi laskavě zapůjčil zástupce komisaře pro komunikaci Stephen Gregory. Vybral jsem z ní tyto útržky:

„Heavy smoke“ [hustý kouř]

„Stand by, stand by“ [čkejte, čkejte]

„It's full a'smoke“ [je tam plno kouře]

„Full a'smoke“ [plno kouře]

„Urgent!“ [naléhavé]

„Guns, knives or weapons on ya?“ [máte u sebe pistole, nože nebo jiné zbraně?]

„Wha' were ya doin?“ [co 'ste dělali?]

„Where you go“ [kam jdete]

„Careful“ [opatrně]

„Stand by“ [čkejte]

City Life jsem psal na objednávku pro Ensemble Modern, orchestr London Sinfonietta a Ensemble intercontemporain.

Steve Reich

Peter Vrábel je slovenský dirigent, který žije a pracuje v Praze. V roce 1995 založil Orchester BERG a určil jeho hudební směřování – díky němu je dnes tento orchestr oceňován jako jedinečný interpret hudby 20. století a hudby soudobé. Spolupracuje se soudobou českou skladatelskou špičkou a vytváří inspirativní tvůrčí prostor pro vynikající umělce mladé generace. Je držitelem Ceny Gideona Kleina. Za svoji práci s Orchestrem BERG získal v roce 2010 od České hudební rady / UNESCO ocenění za zásluhy o kvalitu a šíření české hudby.

Orchester BERG je špičkové české těleso, které již řadu let přináší svěží vítr na českou hudební scénu – uvádí inovativní a zároveň divácky atraktivní projekty kombinující současnou hudbu s tancem, filmem, divadlem, projekcemi apod. Je průkopníkem uvádění současné hudby mimo tradiční sály – od roku 2005 vystoupil v celé řadě industriálních objektů i v rozestavěné stanici pražského metra. Specializuje se na uvádění současné hudby a podporu českých skladatelů především mladé generace. Za dobu své existence objednal a ve světové premiéře

vedl téměř dvě stovky nových děl. V českých premiérách také představuje tvorbu těch nejvýznamnějších zahraničních skladatelů, mimo jiné i hudební divadlo Schwarz auf Weiss Heinera Goebbelse, hudebně filmový kus Up-close Michela van der Aa, unikátní celovečerní kompozici In vain Georga Friedricha Haase nebo legendární dílo Györgye Ligetiho Poème symphonique pro 100 metronomů. Orchester BERG uvedl celou řadu vlastních originálních projektů, například ve spolupráci s tanečnicí 420PEOPLE, režisérkou Petrou Tejnorovou, choreografkou Mirkou Eliášovou nebo režisérským duem SKUTR. Spolupracuje s nejvýznamnějšími českými kulturními organizacemi, mezi nimiž jsou například Centrum současného umění DOX, Divadlo Archa, Národní divadlo, festivaly Struny podzimu, Pražské jaro, Hudební fórum Hradec Králové ad. Věnuje se také edukativním aktivitám pro všechny věkové kategorie. V roce 2020 měl oslavit 20. sezónu. Je čerstvým držitelem prestižní ceny Prix Italia 2021 za projekt Hudba k siréně.

www.berg.cz

ABONENTNÍ VSTUPENKY NA 22. SEZÓNU DARUJTE SOBĚ NEBO SVÝM BLÍZKÝM ZÁŽITKY NA CELÝ PŘÍŠTÍ ROK!

A NAVÍC ZÍSKÁTE SPOUSTU VÝHOD...

- 8 večerů za cenu 6 [abonentka pro dva] nebo 7 [pro jednoho]
- rezervovaná místa
- poukázky pro přátele
- Nemůžete dorazit? Vrátime Vám až dvakrát za sezónu 50 % z ceny vstupného!

DO 15. PROSINCE S VÁNOČNÍM DÁRKEM

... BERXeso – nehratelné pexeso!

... jediné pexeso, které vyhraje nad dětskými spoluhráči

Sezóna začíná v pondělí 7. března 2022 společným koncertem Orchestru BERG a polského souboru KWARTLUDIUM. Přehled všech koncertů najdete na našem webu.

SRDEČNĚ ZVEME NA DALŠÍ AKCE V PŘÍŠTÍM ROCE

FORSYTHE – CLUG – MCGREGOR

Orchester BERG v novém představení Baletu Národního divadla

sobota 8. ledna 2022 v 19h, neděle 9. ledna 2022 v 19h

sobota 15. ledna 2022 ve 14h a v 19h

Státní opera

V říjnu letošního roku uvedl Balet Národního divadla nové představení složené ze tří děl tří významných současných choreografů – Williama Forsytha, Edwarda Cluga a Waynea McGregora. Každé z nich vzniklo pro jiný taneční soubor – Národní kanadský balet, Nederlands Dans Theater a Staatstheater Stuttgart – a v pražské

inscenaci se skvěle doplňují. Orchester BERG hraje živě v závěrečné choreografii nazvané EDEN|EDEN hudbu amerického minimalisty Steva Reicha. Tanečníci podávají po celý večer mimořádné až atletické výkony.

INspiraCe | ... hudba & pohyb
Orchester BERG & 420PEOPLE & Divadlo Archa

neděle 13. února a pondělí 14. února 2022
... vždy ve 20:00, Divadlo Archa

Společný projekt 420PEOPLE a Orchestru BERG v Divadle Archa propojuje intenzivní taneční a hudební akci. V unikátním, energií nabitým představení se mísí minimalismus, beatbox, dubstep a současný tanec. To vše podtrhuje nápaditá scénografie a působivý light design. Prvotní impulz a volnou inspiraci choreografce Sylvě Šafkové a skladateli Tomáši Reindlovi poskytla kultovní skladba In C amerického minimalisty Terryho Rileyho.

„... prožijte čistý rozhovor pohybu a zvuku ... INspiraCe je jako choreografické sochařství!“
Lucie Kocourková, OperaPlus

Choreografie: Sylva Šafková, Hudba: Tomáš Reindl / Omnion
Scénografie & kostýmy: Anna Chrtková, světelný design: Martin Špetlík
Účinkují: 420PEOPLE, Orchester BERG & Tomáš Reindl / Omnion

Představení nejsou součástí abonentní sezóny, je ale možné na ně využít POUKÁZKY.

A NĚCO NAVÍC!

Chcete s námi dvacátou sezónou oslavit intenzivněji?

Nebo nám prostě jen dát dárek?

Staňte se členy KLUBERGu!

Získáte báječný pocit, že přispíváte ke vzniku nových skladeb! Díky Vám se Orchester BERG stane také o něco méně závislý na veřejných zdrojích. A navíc Vás pozveme například na letní klubové akce, kde se potkáte se skladateli i hudebníky!

Roční členství vyjde na 1 476 Kč, pro dva je to 2 808 Kč. Nebo nám můžete každý měsíc posílat 123 Kč / 234 Kč.

ZAJÍMAVOST

Víte, že i kdybychom vyprodali sál jen vstupenkami za plnou cenu tří stokorun, činí příspěvek z grantů a dotací na každou z nich obvykle 600 – 700 Kč?

přípitek členům KLUBERGu po představení M IS FOR...
Eva Kesslová (Orchester BERG), choreograf Jiří Kylián a patronka KLUBERGu Soňa Červená

FANDÍTE NÁM? STAŇTE SE ČLENY KLUBERGu!

Chcete podpořit jedinečné projekty z oblasti nového umění?

Zajímá Vás, co se v BERGu chystá, a chcete u toho být jako první?

PŘIDEJTE SE!

Patronkou KLUBERGu je paní Soňa Červená, herečka a zpěvačka.
Měsíční členský příspěvek: 123 Kč [jednotlivec] / 234 Kč [ve dvou]

ČLENOVÉ KLUBERGU VZKAZUJÍ

„Jste úžasní, jak se neustále zdokonalujete a vymýšlíte nové a nové nápady!!! Gratuluji, obdivuji a držím palce:-)!!!!“ Martina B.

„Držím palce do další činnosti, obdivuji koncepci a koncerty se mi moc líbí.“ Jana M.

DĚKUJEME VŠEM ZA PODPORU!

Více informací: www.kluberg.cz

Obrátit se můžete také na Evu Kesslovou – T: 604 205 937, E: kluberg@berg.cz

DĚKUJEME TĚM, KTERÍ NÁM POMÁHAJÍ!

DÁRCI: Věra Babišová, Martina Bahbouhová, Radvan Bahbouh, Jarmila a Pavel Baudišovi, Soňa Červená, Jan a Zora Činčerovi, Petr Doležal, PGK, Světlana Jägerová, Ondřej Jäger, Jakub Koutník, Tibor Lopusan, Kristián Suda, Tomáš Svatoň, Eva a Ivan Špírkovi, Helena a Martin Vágnerovi

KLUBERG (klub dárců Orchestru BERG)

Martina & Radvan Bahbouhovi, Eva Bendová, Petr Beneš, Šimon Caban, Soňa Červená, Nevelina Dodovová, Hana Dvořáková, Václav Eis, Petr Foltánek, Béla Hátlová, Anna a Petr Hejlovi, Lucie Chrápavá, Drahoslava Krnáčová, Rudolf Kryl, Jiří Kubíček [ve dvou], Rudolf Leška [ve dvou], Jana Lukešová, Jana Macharáčková, Jiří Malíř, Jana Maříková, Alena Miltová, Mahulena Nešlehová, Jáchym Novotný, Iva Riley, Ivan Studený, Kristián Suda, Kateřina Svatoňová, Ing. Tomáš Svatoň, Ondřej Svoboda, Šárka Svobodová, Vladimíra Šefranka, Tomáš Šenberger, Eva & Ivan Špírkovi, Milan Štěrba, Danilo Tuzar, Yvona Vágnerová, Vladislava & Martin Valchářovi, Jan Vít, Petr Vlasák, Dušan Vymětal, Zuzana Zubercová a jeden anonymní člen

ANDĚLÉ [dobrovolníci]

Věra Babišová, Radvan Bahbouh, Eva a Tonda Blomannovi, Jan Brázda, AK Anna Císařová & Peter Babiš, Dominik Dvořák, Josef Dvořák, Pavel Dvořák, Rut Fialová, Ondřej Holas, Pavel Hons, Veronika Jaklová, Aleš Janíček, Tomáš Jindříšek, Jitka Kloučková, Adam Kneblík, Šimon Kočí, Ivana Kolářová, Johana Kratochvílová, Petr Kubík, Maja Madárová, Daniel Mikolášek, Alena Miltová, Martin Pavala, Michal Pečeňa, Kateřina Plevová, Eva Ridenourová, Michael Romanovský, Michaela a Howard Sidenberg, Petr Somol, Jonáš Starý, Barbora Šlosárková, Lukáš Trnka, Pavel Trnka, Jan Trojan, Pavel Trojan Jr., Šimon Urban, Michaela Volfová a David Zábranský...

PODPOŘILI

Ministerstvo kultury ČR, Hlavní město Praha, Praha 1, Partnerství OSA

Hlavní město Praha přispělo na aktivity Orchestru BERG v roce 2021 částkou 360 000 Kč.

MEDIÁLNÍ PARTNEŘI

Český rozhlas, HISvoice, Harmonie

Děkujeme kreativní agentuře Brainz.cz za vizuální styl.

texty: Eva Kesslová

korektura: PhDr. Alena Miltová

fotografie: Tomáš Vodňanský [Starý], Nonesuch [Reich], Karel Šuster [Vrábel], Pavel Hejný [BERG], Serghei Gherciu / Národní divadlo [Forsythe...]